

GW ERZ
HAG
ISTOR KOATKEO

SCRIGNAC

== 1933 ==

✠ Gwerz ✠ Santez Anna

*Ittron Santez Anna,
Gouarnit ho Vretoned,
Goulennit dreist pep tra,
Ma vint fidel bepred.*

Evidomp, pebez sked
Ha levenez ive,
P'eo deuet d'hor c'hemeret
Evit he bugale.

Evidomp-ni ema
He c'harantez vrasan,
Evidomp-ni e ra
He burzudou kaeran.

Ne vern gant pe seurt kroaz
E vezoc'h ankeniet,
Hi a wella pep gloaz
Er c'horf hag er spered.

C'houi, tud gwenn gand an oad
Na zoujit ket an hent,
Ganti goulennit mat
Mervel evel ar Zent.

Tud yaouank hag a venn,
A-zevri, mont d'an nenv,
Deut aman da c'houlenn
Beza fur, yac'h ha krenv.

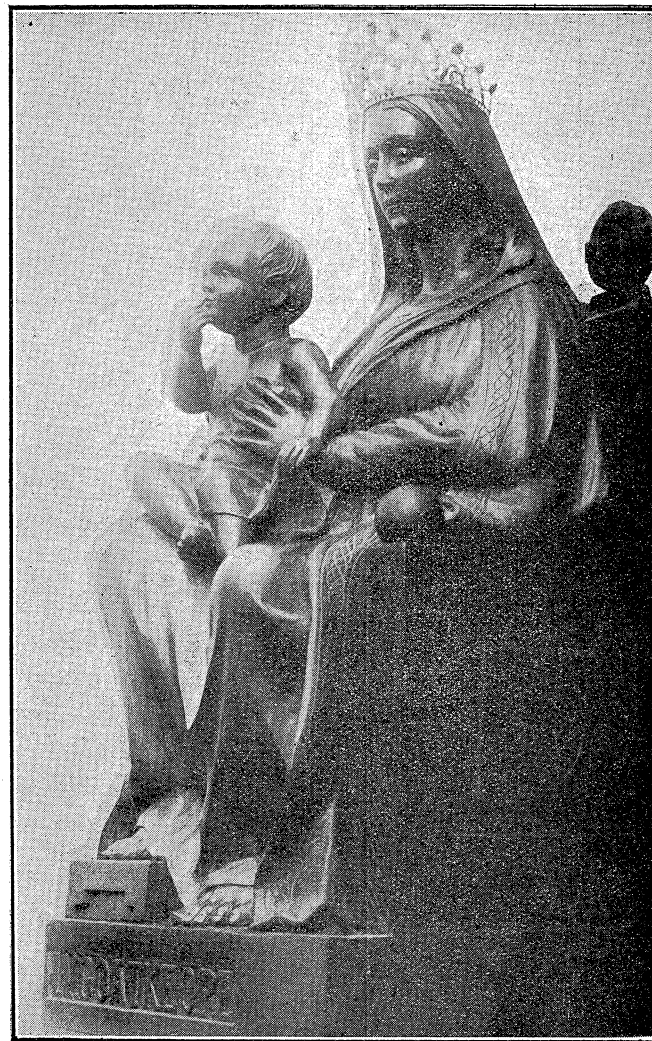
Deut c'houi, mammou tenër
Evit ho pugale
Warni kemerit skouer
Hi zo bet mamm ive!

Ar gwerc'hezed ganti
Sur a vo selaouet
Mamm ar Werc'hez Vari
A gar ar Gwerc'hezed.

Mirit hor c'halonou
Mirit ar Vretoned
Grit d'hor bugaligou
Dont lies d'ho kwelet.

O mamm ar Vretoned,
Piou n'ho kar en hor bro?
Ra vimp ho pobl karet
Bremen, warc'hoaz, atao!

Grit d'eomp holl derc'hel mat
D'ar feiz e pep mare,
Ma vo Jezuz dalc'h-mat
Hon Tad hag hor Roue.

Gwerz Itron Varia Goatkeo

War don Kelven.

Diskan

*Itron Varia Goatkeo,
Bezit ato hor Mamm,
Klevit pedenn tud ho treo,
Eus ho tron nevez flamm;
Grit ma pignimp eun devez,
Eus traonienn an daerou,
Betek kribenn ar menez,
A zoug tron hon Aotrou!*

I. — ISTOR AN AMZERIOU KOSA

I

Aman e kreiz ar c'hoadou,
E traon Menez Are,
Breman mil bloaz hon tadou,
O Mari, ho kare;
Savet o doa eur chapel
Hag e oa eun dudi,
Dont eus ar peder avel
Enni d'ho saludi,

II

Uheloc'h war an dosenn
E oa eur c'hastell krenv
Hag e weled e voundenn,
A-bell, gwintet en nenv.
Eno madou an douar
A veze diouallet
Hag en o chapel glouar,
Re an ene harpet!

III

Siouaz! an traou padusa,
Ar vein koulz hag an dir,
Tamm ha tamm deu da uza,
Tri c'hant vloaz a zo hir.
Er pevarzekvet kantved,
Ho chapel a oa fall,
Gand ar Pab (1) e voed galvet
Da zevel d'eoc'h eun all.

IV

Hoc'h eil chapel a badas.
Pemp kant vloaz penn-da-benn;
Hon tud enni a gavas
Peoc'h en o foanion tenn.
Hag eur bern testenion
A lavare d'an holl,
Staget ouz he mogerion,
Piou a virec'h diouz koll!

V

Pa zigoueze ho pardon
E veze levenez,
War dal koulz hag e kalon
Kerneviz ar menez;
A bep tu a vilierou,
Gant bannielou ha kroaz
E teuent dre goz hentchou
D'ho saludi bep bloaz.

II. — ISTOR AN AMZERIOU ENTRE

VI

Pa grogas er gristenien,
Skilfou an Dispac'h Ruz
Ha p'edo ar veleien
O veva dindan guz,
Koatkeo eo a voe kalon
Parrez Skrignag a-bez,
Eno e kaved pardon,
A-raok diskenn er bez.

VII

Pa oa Skrignag hep beleg,
Prizoniet m'oant o zri, (2)
Hag ar Re-C'hlas o redek
Hag o furcha pep ti;
Eur beleg, evelato,
Hini douar Koadkeo,
Glaoda Jegou e hano,
A gredas chom en dreo (3).

VIII

Person Skrignag e Kemper,
Bac'het a varvas prest; (4)
Hini Poullaouen, merzer,
A voe lazet e Brest; (5)
Korf maro 'n Aotrou Jegou,
A voe kavet en noz, (6)
En unan eus an hentchou
A gas d'ar chapel goz.

IX

O zri e chomo staget
O hano ouz Koatkeo,
Hag o zri ez int marvet
'Vit derc'hel ar feiz beo;
Aman o deus bet pedet,
Mamm Doue meur a dro;
Dudi 'gavint o welet,
Eo karet c'hoaz er vro.

X

E bloaveziou diweza
An naontekvet kantved
E voe lezet da goueza
Ho pardon bras karet;
Hent ho chapel bet pleustret
Gant hon tud koz, gant pres,
A voe siouaz dilezet
Ha goloet a zrez.

III. — ISTOR AN AMZERIOU BREMAN

XI

Daoust da-ze, tud niverus,
Aman war o zreid noaz
Epad ar brezel euzus
A badas tost pemp bloaz
A rae teir zro d'ho pered,
D'ho kroaz, d'ho feunteun c'hlan
Ha d'ho ti hanter gouezet,
Evid o zud en tan.

XII

Er peoc'h, an traou distera,
A wella tamm ha tamm;
Er brezel an traou kaera,
O devez founnus lamm;
Hentchou Koatkeo a ouelas,
Dindan o girzier drein
D'an deiz a ganv ma tec'has
Ac'hano ar zent mein.

XIII

Daoust pegen trist oa gwelet
Koaatkeo dismantret holl,
E chome beo er spered,
Ne 'z aje ket da goll:
« Eun treuzou dir, a lared,
« 'Zo bet uzet eno,
« Eur re nevez 'vo savet,
« Hep fin ebed d'ezo! »

XIV

Ivinou lemm an amzer,
Lezouregez an dud,
A labouro en aner,
Da zispenn d'eoc'h ho prud;
Tra ma vo mein er menez,
Ha dero er c'hoadou.
Ho pezo ti, o Gwerc'hez,
E bro goz hon tadou.

XV

Eleiz a draou a gouezo
Met biken e Koatkeo,
Nann, birviken, ne vezo
Trec'h ar maro d'ar beo;
Noaz eo 'vel ar gwez dero,
Epad ar miziou du;
Sae nevez a gemero
Ha bleun koant a bep tu.

Diskan da gloza ar werz

Mil bloaz a zo ma sec'hit,
Daerou an dud aman
Chomit ganeomp ha bezit
Ato, mamm ar vro-man;
Hor c'hasit daved Jezuz
Ho Mab hag hor Barner,
Ha bezit trugarezus
Ouzomp e peb amzer.

Y.-V. PERROT.

Imprimatur:

Kemper, 8 a viz ebrel 1933.

A. COGNEAU, v. g.

SKLERIJENN

- (1) Klemant VII, er bloaz 1388.
- (2) An A. Bernard, gand e zaou gure, an A. Hascoët hag an A. Brelivet, a voe prizoniet e Kastell Brest d'an 3 a viz meurzh 1792.
- (3) An A. Jegou a oa bet ganet er Wern-Uhel, e Skri-gnag, d'ar 15 a viz mae 1755.
- (4) Eus Kastell Brest, el lec'h ma oa c'hoaz d'ar 24 a viz ar Foennou 1792, an A. Stephan Bernard a voe kaset da Gemper ha prizoniet, e Kerlot, el lec'h ma varvas d'ar 17 a viz mezeven 1793.
- (5) An A. F. ar C'hoz oa e hano; ganet e oa bet e douar Kollorég, e Ploneve ar Faou, d'ar 16 a viz genver 1746; dibennet e voe e Brest d'an 13 a viz meurzh 1794.
- (6) Er bloaz 1797.

Pedenn da I. V. Goatkeo

War an ton: *O Kalon Zakr.*

Diskan

*Rouanez veur Menez Are,
Ni deu d'ho kwelet adarre,
Kemerit truez ouzomp holl,
Mirit ouzomp da vont da goll!*

I

Mil bloaz a zo, mar ho peder,
E chapel Koatkeo, mamm dener,
Evel hon tadou koz, fenoz,
Ni ' c'houlenn ouzoc'h ho pennoz!

II

Tost aman e oa eur c'hastell
A oa d'ar vro holl eur skoazell;
Danjer warnomp pa zigouezo,
Ouzoc'h ni en em erbedo!

III

Lakit ar peoc'h en hor parrez,
Etre an holl gwir garantez
Ma 'z ay pep tra war well bepred,
Feiz en ene; er c'horf, yec'hed!

IV

Grit ma vezo bugaligou
Ker koant hag an eledigou,
E pep kêr o sevel, seder,
Evel nevezennou tener!

V

Ar zul eo deiz al levenez
Deiz bras an diskuiz eo hennet;
C'houec'h deiz war zeiz a zo d'an den;
Ar seizvet da Zoue hepken.

VI

Diouz al labour start en iliz,
D'ar zul eo e kaver diskuiz,
Grit ma lezimp pep labour tenn
Edoug an deiz-se penn da benn!

VII

Grit ma vezo tud a-verniou,
Bep sul e-harz hon aoteriou,
Ar zul! ar zul! na pebez deiz
Da lakat da vleunia ar feiz.

VIII

Grit ma 'z aimp holl, gant ho skoazell,
Da iliz an Dreinded santel
Evid ar zul, hep fin ebed,
Ma welimp Doue en e sked!

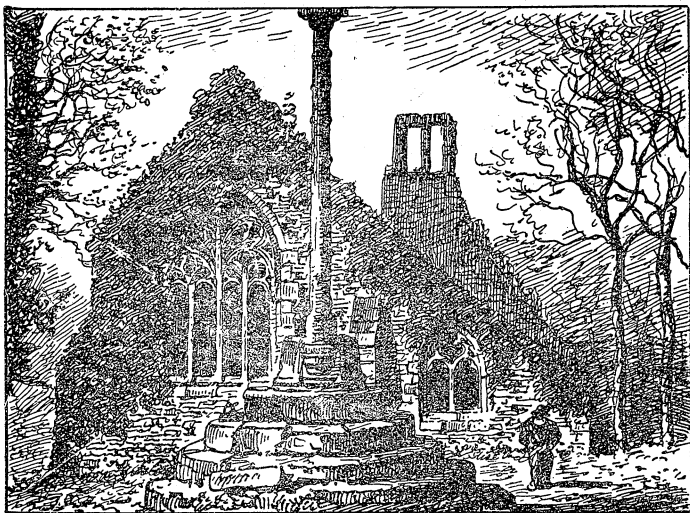
Y. V. PERROT.

Imprimatur:

Kemper, 8 a viz ebrel 1933.

A. COGNEAU,

v. g.

Ar chapel evel ma oa er bloaz 1925. Ar vein-ben a zo aet abaoe da zevel chapel santez Theresa Garskadek, e Scaer.

ISTOR KOATKEO

E parrez Scrignac, e kreiz etre kribenn Roc'h-Oudren ha kastell koz Koatkeo, en eun draonienn glouar ha didrous, hanter guzet, evel eun neiz, gant ar gwez bras, ema ar pezh a jom c'hoaz eus unan eus kosa ha brudeta chapelioù he devoa ar Werc'hez e Bro-Gerne.

SANT KEO

An hano *Keo*, skrivet alies *Quéau*, a zo douget e Breiz-Izel gand eleiz a dud hag a lec'hioù ; e

meur a barrez ez eus keriadennoù hanvet *Kergeo*, ha tachennoù hanvet *Meskeo*; douget eo bet ivez gand unan eus hor zent koz ha c'hoant am eus da gredi eo e hano eo a gaver stag ouz brasa koat a zo breman e Scrignac, goude hini Gwernaon.

Koatkeo a walc'h e dreid e gwaz ar Veuc'h-Koat, unan eus ar gwazioù a daol o dour en Aon ; en traon d'ezan e tu ar c'hreisteiz ez eus eur wernog ha stag outi daou bark, park n' Abati bras ha park 'n Abati bihan (1) hag a verk ez eus bet menec'h, — sant Keo, marteze, en o fenn, — o chom, dre eno, war lez ar ster, e kreiz ar c'hoadou, er VI^{vet} pe er VII^{vet} kantved, pell diouz an dud ha tost da Zoue.

Nebeud a dra a anavezomp, sur a-walc'h, diwarbenn sant Keo; ginidik e oa eus a Vro Gembre-(2) hag er vro-se ez eus c'hoaz diou barrez Plougaio ha Conwyl Gaio hag a zoug e hano; e Kerne-Veur ez eus eur barrez all gouestlet d'ezan: Sant Kew.

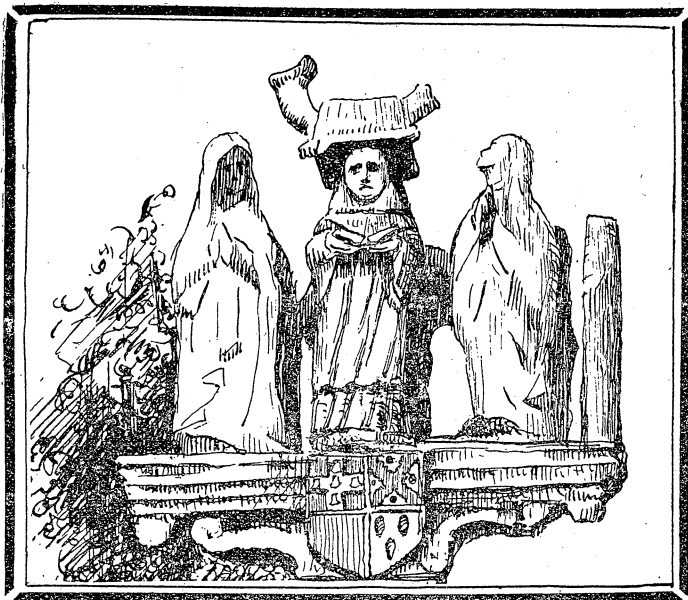
E Breiz-Izel, eul leo diouz Sant Brieg, hag harp er mor, e kaver eur barrez hanvet Langueux ha stag outi eun dreo hanvet Tregueux hag a c'hell beza Langeo ha Tregeo; uheloc'h, en douar bras, eme an A. Loth, sant Keo en deus eur chapel, e parrez Sant Gouesno, e kreiz etre Loudieg ha Montcontour hag eun all e Cleguer, e kichenik an Oriant.

Ganet eta e Kembre, evel sant Divi (3) hag eskob marteze evel dan, pe da vihanan abad, bet o veva e Kerne-Veur, sant Keo, gand e youl da heu-

(1) Cf. Cadastre n° 382 et 386.

(2) E galleg: Pays de Galles.

(3) Sant Divi, patron Bro-Gembre, a zo enoret ivez e Scrignac; patron eo da chapel Keforc'h gant sant Hernin hag ar skedenn vaen Kersanton en deus eno a zoug eo bet kizellet er bloaz 1564.

Lein kalvar Koatkeo, gant sant Keo e kreiz etre ar Werc'hez ha sant Yann, evel m'her gwelet c'hoaz e Koatkeo er bloaz 1925.

lia e genvroiz stlapet er maez eus o bro gand ar Zaozon, a c'hell beza graet e ziskenn e kichenik sant Brieg; goude beza tremenet eur pennad eus e vuhez e Sant Gouesno hag e Cleguer e c'hell beza deuet da vervel er c'hoat a zoug bepred e hano, e traon Menez Are.

Kement-se a c'hell beza gwir rak hanoiou horzent koz ma vezont stag peurliesha ouz ar gerioù *Plou*, *Lann* ha *Lok* a vez kavet stag alies a-walc'h ivez ouz ar gerioù *kêr* ha *koat*. Bez' ez eus e Breiz lec'hioù santel hanvet *Kergrist* ha *Kervaria*, e Bro-

Dreger; *Keranna*, e Bro-Wened; *Kerber* ha *Kerzent*, e Goueled-Leon, koulz ha *Koat-Ivi*, er Vourc'h-Wenn, *Koat-Houarne*, e Lanriouare, *Koat-Kenan*, e Plougerne, *Koat-Kevroc*, e Cleder, *Koat-Konval*, e *Pleyber-Krist*.

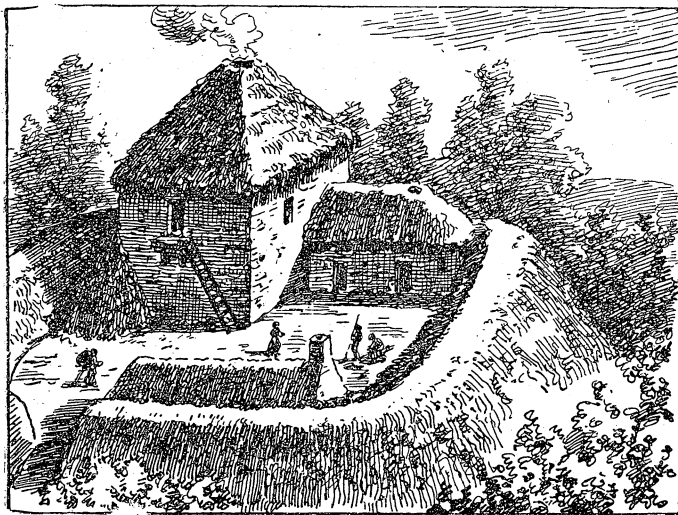
Netra eta ne vir ouz Koatkeo da veza bet ar c'hoat santelaet gwechall gant pedennou ha piniennou sant Keo.

Diou skeudenn eur zant hag a zoug dilhad manac'h a oa gwechall e Koatkeo: unan goat hag unan vaen; ar zant koat a oa er chapel; krog e oa en eul levr gand e zourn dehou hag en eur bal gand e zourn kleiz; en doare-se eo e vez skeudennaouet sant Fiagr, met hon holl zent koz hag a ouie ranna ker mat o amzer etre al labour-korf hag al labour-spered a c'helle beza skeudennaouet evelse; ar zant a oa war ar c'halvar, e kreiz etre ar Werc'hez ha sant Yann, a oa eul leor digor etre e zaouarn. An diou skeudenn-se a rank beza diou skeudenn eus sant Keo.

Ar chapelioù hag an ilizou en deus sant Keo en daou du d'ar mor, e Breiz-Veur hag e Breiz-Vihan, a ziskouez e oa bras e vrud en amzer ma oa kals darempred etre an diou vro, da lavaret eo er ^{VI^{vet}} hag er ^{VII^{vet}} kantved, p'edo hon tud koz o tec'het a-raok ar Zaozon hag o tivroa evit dont da jom dre aman; hen eo a c'hell beza bet an hini en deus savet chapel genta ar Werc'hez war zouar Scrignac hag e c'hloar, breman, evel hini Salaün, er Folgoat, a zo teuzet e hini Mamm Doue!

KAPELL KOATKEO

Pemp kant metr uheloc'h eget chapel ar Werc'hez edo kastell Koatkeo; unnek kant vloaz bennek a zo abaoe m'eo savet hag eiz pe nao mar-

Kastell Koatkeo, e Scrignac, evel ma kav d'eomp e oa gwechall

teze abaoe m'eo diskaret; e voudenn hag e zoufez a zo anat mat c'hoaz en deiz a hizio ha diskouez a raer atao ar wenojenn, diou c'harziad veuz en dro d'ezi, a heulie an dudchenteil pa ziskennent eus o maner d'ar chapel.

Lakat a reomp aman eur skeudenn eus kastell Koatkeo evel ma kav d'eomp e oa gwechall.

Evel m'eo aes d'eoc'h her gwelet, ar c'hastell-ze n'en devoa tamm ebet stumm eur palez; tud an amzer-ze n'o deveze ezomm tamm ebet, kouls lavaret eus o ziez, nemed evit tremen an noz; epad an deiz e labourant er parkeier; pa veze fall an amzer ar vamm hag ar merc'hed a gave labour a-walc'h da ober en ti o neza hag o vrouda ouz skle-

der an deiz a deue en o c'hampr dre ar prenecher moan a veze warni pe ouz sklerder tan ar siminal hag a deue dioutan peurliesha muioc'h a voged eged a c'hor.

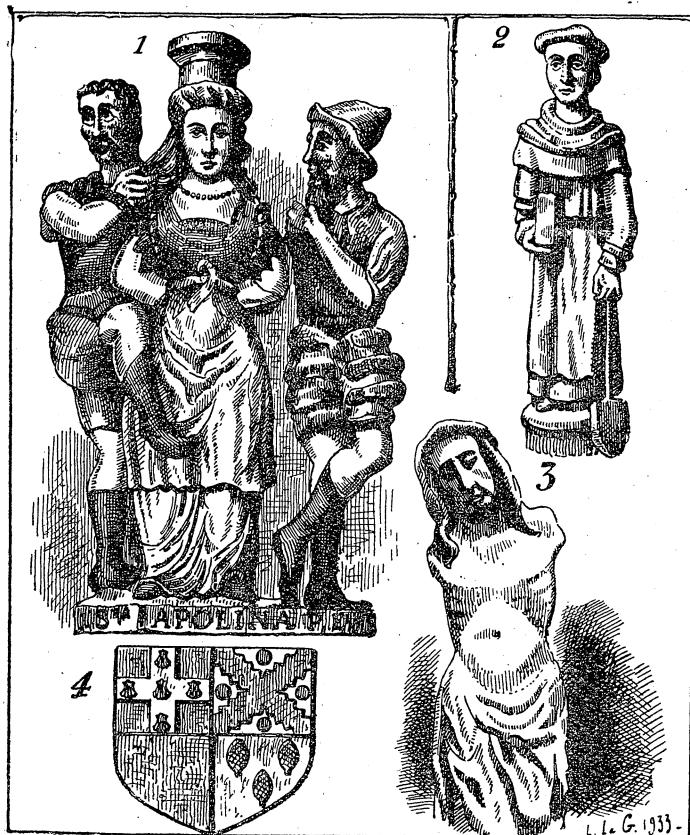
Pa veze noz a-walc'h e veze sklerijennet an ti gand eur c'houlaouenn rousin; ne jomed ket gwall bell da veilha; mont a raed da gousket, ar gwazed diouz eun tu hag ar merc'hed diouz eun tu all, e gweleou bras, stignet tu-ha-tu gant krec'hin.

War an deiz an Aotrou a gare beza o chaseal pe oc'h ober eun dro d'e zouarou pa ne veze ket o vrezekât e kosteziou Roazon pe e kosteziou an Naoned.

Pa deue laeron da glask trabas e stlaped birou ivin warno hag e skoed warno a daolioù goaf; pa c'hellent kaout an trec'h e kasent ganto kement a veze diouz o doare: greun, loened ha tud; diouz an dud e klaskent goudeze, tenna ar muia arc'hant a c'hellent; a-raok mont kuit gand o semmenn e lakent an tan en ti ha setu aze perak, pa c'houil-lier el lec'h ma 'z eus bet koz kastell evel hini Koatkeo, e kaver, alies a-walc'h, mein bet ruziet, anat eo, gand an tan, met ne gaver ket a beziou moniz nag a vraoigou arc'hant pe aour, ar pezh a ziskouez ne oa ket anezo er vro; ar pezh a gaver eo tammou podou, pennadou houarn bet oc'h ober armou pe venviachou-labour, eskern loened ha ne-tra ken; pinvidigez an amzer-ze oa kaout eleiz a chatal er c'hrevier ha trevajou kaer er parkeier ha daoust ha n'eo ket hounnez eo ar wella pinvidigez a oufed kaout, zoken en hon amzer?

CHAPEL KOATKEO

Evel sant Keo hag e venec'h, aotronez koz kastell Koatkeo, a rank beza graet kals evit kreski

1, 2, 3. — Sent koz Koatkeo, santez Apollina, sant Keo hag ar C'hrist, a zo breman o zri, e eskopti koz Kemper.

4. — Skoued kizellet dindan treid sant Keo, war galvar Koatkeo.

gloar Mamm Doue, met n'eus deuet skrid ebet eus an amzer-se betek ennomp.

Kosa skrid a gaver diwarbenn chapel Koatkeo eo eul lizer skrivet gand ar Pab Klemant VII d'an 12 a viz genver 1388 evit rei induljansou da gement hini a roje an dourn pe a zigasje e brof da adsevel chapel ar Werc'hez Vari e Koatkeo, e parrez Scrignac, eskopti Kemper. « *Capella Beate Marie de Coaitquayo, sita infra parrochiam ecclesie Distrinnac, Corisopitensis diocesis.* » Cf. *Annales de Bretagne XXVI. 191.*

Epad pemp bloaz war nugen, eus ar bloaz 1341 betek ar bloaz 1366 e oa bet en hor bro brezelioù kasaüs etre Charlez Bleas ha Yann Vontfort o klask gouzout piou anezo o daou a zougje kurunnenn Duked Breiz; ar brezelioù-se o devoa graet kals gaou ouz pep tra ha dreist-holl ouz chapel Koatkeo; dem-goude lizer ar Pab, ti Mamm Doue a voe graet eur renka d'ezan ha pa weljod e oa diazezet mat ar peoc'h er vro, en amzer an Duk mat Yann V, da lavaret eo breman ez eus pemp kant vloaz, chapel Koatkeo a voe savet a-nevez penn-da-benn ha kaeroc'h eget biskoaz; da gredi eo e voe adsavet gant al labourerien a oa oc'h adsevel iliz koz Scrignac, he divije bet 500 vloaz ivez, er bloaz-man; war unan eus he mein uhela, e tu an aviel, e lenned hano he brasa madoberour gand ar gerioù man war e lerc'h:

Manc du Manc me fist faire en l'an 1423

Eus an iliz koz-se ne jom mui netra, siouaz, en e zav, nemed an tour; ar peurrest a zo bet disman-tret p'eo bet savet an iliz nevez, er bloaz 1866.

Aotronek kastell Koatkeo, daoust ma n'edont ket

ken o chom e Scrignac ha tud chentil maner Mezelcun eo ar re a zo bet brasa madoberourien iliz Koatkeo.

An A. Fransez de Montmorency-Laval hag e bried Jann de Montdragon, mestrez ar Palud, Tre-siguidy, ar Hallot ha Koatkeo, dimezet wardro ar bloaz 1540, eo a lakeas sevel he c'halvar; ar skridman a c'heller da lenn atao warnan:

M : G : LE : SAAUX : IORS : G : 1560

An eil G eo lizerenn genta ar ger *Gouverneur*.

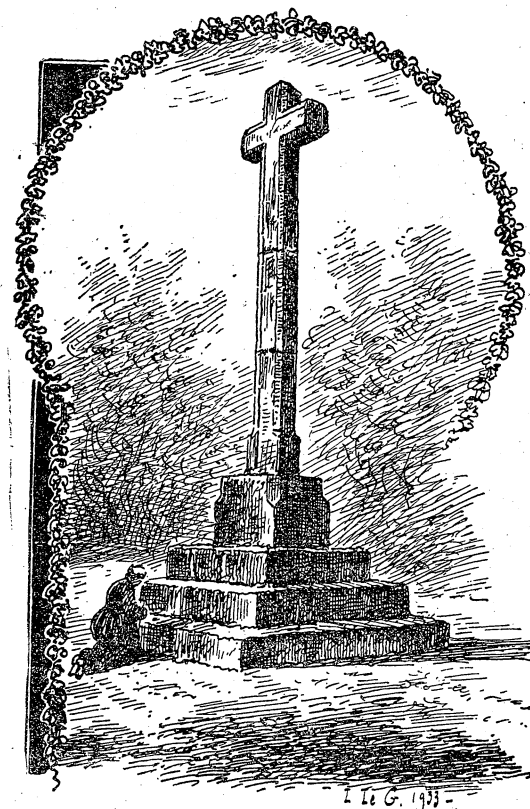
Aotroned Mezelcun, ha a oa o chom er vro a voe atao mat dreist evit Koatkeo; e testament Visant Guillemot, skrivet d'ar 7 a viz kerzu 1700, e les-hanver Kervorvaned Mezelcun diazezourien iliz Koatkeo ha kaera eured a zo bet gwelet enni marteze eo hini an A. Fr.-M. de La Lande de Caland an dimezell Louisa Suzanna Anna Mahe a Gervorvan, merc'h da Vauris ha da Louisa a Goatanscour, eus maner Mezelcun, a voe benniget d'ar 24 a viz c'houevrer 1729 gand an A. de Rigole, vikel vras Kemper.

LEVEOU AN ITRON VARIA

Ma oa mat an dud vras ouz an Itron Varia, an dud entre, red eo hen anzañ, a oa kerkoulz all.

D'ar 4 a viz meurzh 1638, Yann ar C'hloarec a ro d'ar Werc'hez Park ar Menez tosta, e Kenec'h-gwenn. D'an 21 a viz Kerzu 1669, Mac'harit ar Morvan a ro d'ezi eun takad douar e Buelhars.

D'ar 27 a viz c'houevrer 1684, unan bennak a roe d'ezi Park ar Menez, er Gerveur.

KROAZ BERED KOATKEO,
a zo breman e kreiz porz-klos leanezed
sant Ausgustin Malestroit.

D'an deiz kenta a vae 1686, Fr. Berrehare, a ro d'ezi Bailh ar Burunou, e Pors-Jaffrennou,

D'an 22 a viz Gwengolo 1686, Yann an Ny ha Jann Jaffrennou a ro d'ezi an drederenn eus Leur-Ger Guerdefan;

D'an 12 a vezeven 1696, Per Quiguer ha Peronnell ar Roux a ro d'ezi ar C'hoz Park, e Kervorvan.

D'an 22 a viz c'houevrer 1700, Mari Pezron a ro d'ezi ar 1/4 eus Prad ar Vilin Nevez e Kervran.

D'ar 7 a viz kerzu 1700, Visant Guillemot ha Mari Caroff, e bried, eus a Verdy ar Burunou a ro d'ezi Park ar Feunteun ha Park ar Stang bihan e Kenec'hgwenn, Park ar Beskellou ha Park koz Kerivoas.

D'an 8 a viz du 1709 an A. Urvoaz, person Koatkeo a ro d'ezi Park ar Foll, e Kerennou Izela ha d'an 19 a viz genver 1715 Roz Garvig, e Buelhars.

D'an 9 a vezeven 1716, Per Quiguer hag e heritourien a ro d'ezi Kerjareguet, e Kerannou Izellan.

D'an 28 a vezeven 1716 Alan Quere ha Clémence Guillou a ro d'ezi Roz Kervorvan.

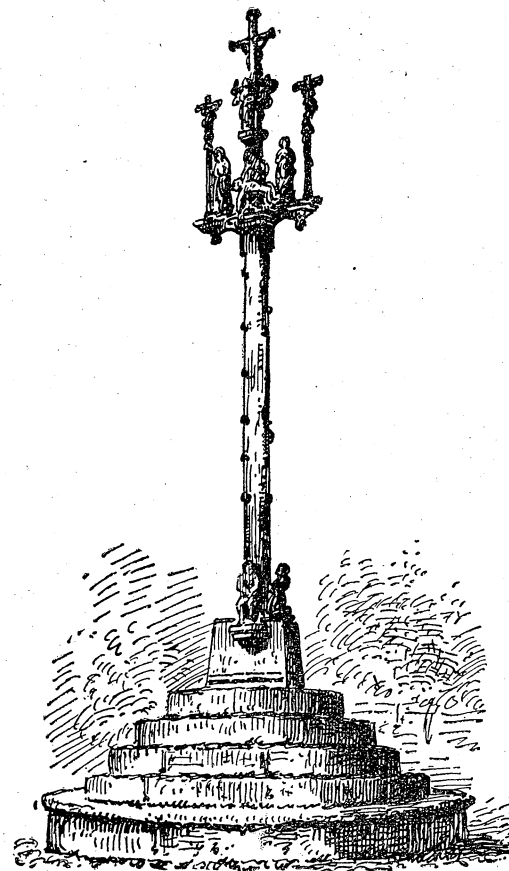
D'an 8 a viz ebrel 1723, Fransez Jaffrai hag Anna Daniel a ro d'ezi Leur-gêr Izellan, Buelharz.

D'an 30 a viz ebrel 1730, Guillou Urvoas, a ro d'ezi Roz-Bihan Kergrenn e lec'h Park ar Mengwenn e Kergrenn.

D'ar 17 a viz kerzu 1730, Jann Guillemot a ro d'ezi Park ar Pontignet, e Pors-Jaffrennou.

D'ar 24 a viz mae 1731 Fransez Jaffrennou ha Franseza Prigent e bried, a ro d'ezi Park Stank ar C'hlohek, e Buelhars.

D'ar 24 a viz meurzh 1732, Visant Lorant a ro d'ezi Park an Ohen e Keryolet.

Kalvar Koatkeo,
evel m'ema breman, e Milin-baper an A. Bollore,
e Ergué-Gabéric.

D'ar 25 a viz ar Foennou 1738, Fanch Quere a ro d'ezi Park ar Men-gwenn pella, e Kergrenn.

D'ar 24 a viz meurzh 1748, Mari-Anna Hamon a ro d'ezi Park bihan ar Stang, e Buelhars.

Gwilhou ar Masson a ro d'ezi an hanter eus Prad ar C'hlohek, e Buelhars;

Yann Prigent, Park ar Soul bihan, er Gerveur;
Yann Jaffrennou, an hanter eus Park an Helli,
e Kervorvan;

Denise an Devedec, Park Gwenn, e Kervran;

Philip an Ny, Bailh ar Flochou, Pors-Jaffrenou;

Glaudina Urvoas, an hanter eus Park ar Feunteun hag an hanter eus douar ar c'hardinal e Buelhars.

F. Caro, eun ti gant kambr war zouar ha kambr war zolier, eul liorz, prad ar C'harbont, 4 garrad foenn, park uhela ha park izela, e Landano.

Epad seiz vloaz ha kant, eus ar bloaz 1685 d'ar bloaz 1792, Koatkeo a zo bet treo hag e oa eur beleg da nebcuta, pa ne veze ket a zaou pe dri, o chom enni; kollet he deus he beleien; he madou a zo bet laeret d'an Dispac'h hag eus an iliz koz adsavet er XV^{vet} hantved ne jom mui netra gand an Itron Varia nemet peder moger hanter gouezet ha goloet a ramps hag a ilio, da lavaret eo ar pez a zo red evit gwelet peger bras e oa p'edo en he c'haer (1).

Ha daoust da-ze, etre ar mogerioù hanter gouezet-se eo e vezo graet adarre, — goude eun ehan a 37 vloaz — ar pardon bras, da Hanter-Eost a zeu hag eleiz a gristenien a deuio an daelou en o daoulagad pa welint, da greisteiz, ar Werc'hez nevez o tiskenn eus a Scrignac da Goatkeo da ge-

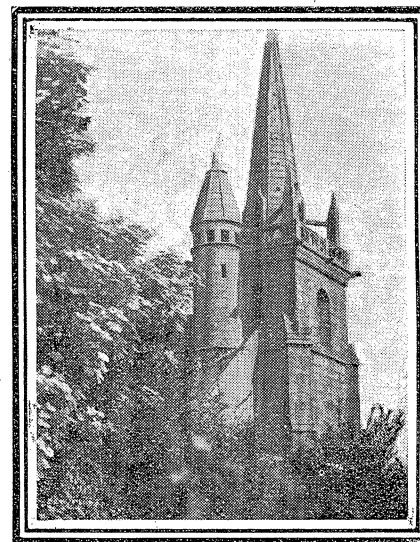
(1) 28 m. 50 he devoa a hirder hag 11 m. 60 a ledander.

meret perz en he leve. Raktal goude ma vezo digouezet e vezo kanet an oferenn-bred.

Da 2 eur hanter, c'hoarierien Scrignac a zisklerio *Distro laouen an Itron Varia da Goatkeo* ha da 5 eur e vezo kanet ar gousperou ha distroet ar Werc'hez d'an iliz parrez da c'hortoz ma vezo savet d'ezi he zi nevez.

Bretoned, mar ho peus c'hoant da enori ar Werc'hez, war lein Menez Are, it da Goatkeo da bardona da Hanter Eost a zeu.

Y.-V. PERROT.

Tour Scrignac savet er bloaz 1433

Gwerchevez nevez Koatkeo, skeudennaouet gant Yv. Floc'h, kizellet, e koat akajou, gant F. Chauris, a zo bet benniget gant an A. Duparc, eskob Kemper, d'ar 6 a viz ebrel 1923.

He leve a zo bet roet d'ezhi gand an A. R. Boll'ore, eus a Ergue-Gabéric; he banniel, graet ar brouderez kaer a zo warni divar skoueriou a gaver e kosa leor abati Landevennec a zo bet roet d'ezhi gand an A. J. Bocher hag e bried, eus a Serignac; he c'hurunenn arc'hant, graet penn-da-benn, gand ar gizell hag ar morzol, breman ez eus tri c'hant bloaz hag he deus eun dalc'udegez eus ar re vrasa, a zo bet roet d'ezhi gand an I Quere hag he bugale, eus a Vontroulez.

Itron Varia Goatkeo a zo bet benniget d'an eur ma kane an Iliz, e gousperou kenta seiz glac'har ar Werc'hez ar c'homzouman : *Vadam ad montem myrrhæ et ad collem thuris*; pignat a ran war menez ar myrr ha war roz an ezans; ra glevo eta, hiviziken, diwar menezioù ha roziou Menez Are, c'houez vat ar be'enn hag ar vertuzioù kristen !

Da gement hini en deus roet hag a roio tra pe dra evit adsevel he zi e leveromp ar gomz a lavare gwechall kester iliz Koatkeo, pa daoled eur prof en e blad :

Doue r'ho paco
Hag Itron Varia Goatkeo.

Y. V. P.

Brest, Moulerez, ru ar C'hastel, 4

Magnificat * ànima mea Dominum :

Diskan

D'hor mamm Santez Anna,
D'an Itron Varia,
D'Hor Zalver benniget,
Ni vo fidel bepred.

Et exsultavit spiritus meus * in
Deo, salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ
suæ : * ecce enim ex hoc beàtam me
dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens
est : * et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progénie in
progénies * timéntibus eum.

Fecit poténtiam in brachio suo : *
dispérsit supérbos mente cordis sui.

Deposuit poténtes de sede, * et
exaltavit humiles.

Esuriéntes implévit bonis : * et di-
vites dimisit inanes.

Suscépit Israël, puerum suum, *
recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nos-
tros, * Abraham, et sémini ejus in
sæcula.

Gloria Patri.

Kalon Zakr Jezuz. — Ho pet truez ouzomp.

Itron Varia Goatkeo, rouanez veur Menez Are. — Pedit evidomp.

Sant Joseph, patron an Iliz. — Pedit evidomp.

Santez Anna ha sant Erwan, patroned Breiz-Izel. — Pedit evidomp.

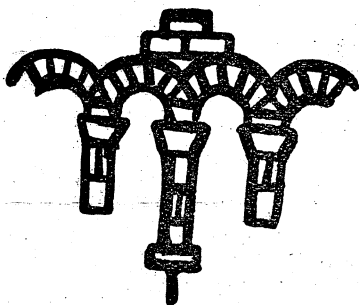
Sant Kaourintin ha sant Paol, patroned an eskopti. — Pedit evidomp.

Sant Per ha sant Paol, patroned ar barrez. — Pedit evidomp.

Holl Zent ha sentezed ar baradoz. — Pedit evidomp.

Diocese de
Quimper & Léon
Evêché de Quimper & Léon

Document numérisé en 2015


~~~~~  
Embannet ha perc'hennet gant « **FEIZ HA BREIZ** »  
~~~~~